

Hồng Y Stanislaw Rylko
Chủ tịch Hội Đồng Giáo Hoàng về Giáo Dân
Vatican, 2012

Tân Phúc Âm Hoá: vấn đề “là” và “làm”¹

Sự đóng góp quan trọng của các phong trào Giáo Hội và cộng đồng mới

Buổi họp Khoáng Đại Thường Kỳ lần thứ XIII của Thượng Hội Đồng Giám Mục sẽ diễn ra tại Rôma từ ngày mùng 7 đến ngày 28 tháng Mười, năm 2012. Được triệu tập bởi Đức Thánh Cha Biển Đức XVI về chủ đề Tân Phúc Âm Hoá trong việc Rao Truyền Đức Tin Kitô, Tổng Thư Ký của Thượng Hội Đồng Giám Mục đã xuất bản Bản Đề Cương (Lineamenta) vào đầu năm nay; đây thực là một bản tham khảo về việc Tân Phúc Âm Hoá, với những chi tiết thăm sâu và rất hữu ích. Ý tưởng thật ra không có gì mới: toàn bộ triều đại Chân Phước Giáo Hoàng Gioan Phaolô Đệ Nhị đã định rõ đặc điểm chủ đạo về Tân Phúc Âm Hoá. Đức Giáo Hoàng Gioan Phaolô Đệ Nhị đã giải thích tường tận cho chúng ta điều Ngài dự định khi Ngài đặt thêm tĩnh từ “Tân” trước thuật ngữ truyền thống: Phúc Âm Hóa: sự mới mẻ trong nhiệt huyết, trong phương pháp, trong cách diễn tả.²

Để hiểu rõ và chính xác nội dung những hướng dẫn, người ta cần phải có một chìa khóa thích hợp để mở ra những ý tưởng khi đọc bản văn. Trên thực tế, thuật ngữ “Tân Phúc Âm Hoá” đã trở nên quá phổ biến, thậm chí bị lạm dụng, đến độ chúng ta có thể bóp méo ý nghĩa của nó, hoặc tệ hơn là giảm thiểu nó thành một khẩu hiệu vô nghĩa.

Để đi vào trọng tâm của vấn đề, chúng ta có thể bắt đầu khởi đi từ Huấn Quyền của Chân Phước Gioan Phaolô Đệ Nhị đến những giáo huấn của Đức Biển Đức XVI, người mà, trong chủ đề này, cũng theo đường lối được đặt ra từ chính vị tiền nhiệm của mình. Vào thời điểm kết thúc Năm Thánh, Đức Gioan Phaolô Đệ Nhị đã viết trong Tông Thư “NOVO MILLENNIO INEUNTE – Khởi Đầu Thiên Niên Kỷ” nhằm giúp Giáo Hội đối diện với những thách thức của tân thiên niên kỷ. Tông Thư chứa đựng những chỉ thị quan trọng và thực tế liên quan đến sứ vụ truyền giáo của Giáo Hội trong thời đại chúng ta, đồng thời Tông Thư cũng chỉ ra những nguy cơ nghiêm trọng mà chúng ta cần để ý lưu tâm. Ví dụ, trong số 15, chúng ta đọc: “Thời đại chúng ta là một thời đại luôn chuyển động thường không để chúng ta được nghỉ ngơi, với nguy cơ “làm để mà làm”. Chúng ta phải chống trả cơn cám dỗ này bằng cách cố gắng “là” trước khi cố gắng “làm”. Về phương diện này chúng ta nên nhớ Chúa Giêsu đã quở trách bà Matta: “Chị bận khoăn lo lắng nhiều chuyện quá; chỉ có một chuyện cần thiết mà thôi” (Lc 10:41-42). Và Đức Thánh Cha kết luận, “màu nhiệm của Đức Kitô” phải luôn là “nền tảng tuyệt đối của mọi hoạt động mục vụ”. Sau đó, trong số 29, chúng ta thấy một câu nổi tiếng vào thời đó: “chắc chắn là chúng ta không bị lôi cuốn bởi những kỳ vọng ngây ngô, mà chúng ta sẽ phải tìm ra những phương thức diệu kỳ, khi phải đối mặt với những thách thức to lớn trong thời đại chúng ta,” Không, chúng ta không được cứu rỗi bằng những phương thức, nhưng đúng hơn bởi một Đấng, và Đấng đó bảo đảm với chúng ta rằng: “Thầy ở với các con!” Như vậy, sự cứu rỗi không do bởi phương thức, mà đúng hơn do bởi một Nhân Vật. Trước sự tăng tốc về những sáng kiến khác nhau trong việc Tân Phúc Âm Hoá, cho dù những sáng kiến đó hoàn toàn hợp lý và thú vị, thì nó cũng cần được canh phòng để chống lại những cám dỗ thường hiện diện ở mọi tầng lớp của Giáo Hội trong việc tìm kiếm một “phương thức diệu kỳ”, hoặc một phương pháp không thể sai lầm một trăm phần trăm cho việc rao giảng Tin Mừng,

1. Phát biểu khai mạc của Đức Hồng Y Stanislaw Rylko, Chủ tịch Hội Đồng Giáo Hoàng về Giáo Dân, trong cuộc gặp gỡ các đại diện các phong trào giáo hội và cộng đồng mới về chủ đề Phúc Âm hóa được tổ chức tại trụ sở Thánh Bộ vào 25 tháng 6 năm 2011.

2. CFR. ĐGH Gioan Phaolô II, Diễn văn trong CELAM thứ 19, ngày 9 tháng 3 năm 1983. 2

Để tiếp tục làm rõ hơn về điểm này, chúng ta có thể nhớ lại điều mà ĐGH Biển Đức XVI đã nói trong một buổi tiếp kiến các giám mục Thụy Sĩ: “một người có thể làm rất nhiều, rất nhiều thứ trong nhiều lãnh vực của Giáo hội, tất cả cho Chúa..., nhưng vẫn chưa hoàn toàn đưa bản thân mình tới chỗ gặp gỡ Thiên Chúa” Đây là những từ mạnh mẽ: “một người dường như có thể làm tất cả cho Thiên Chúa, nhưng trong thực tế lại có thể đang tìm kiếm những tư lợi cho riêng mình, mà chẳng bao giờ bước vào một mối liên hệ với Thiên Chúa.” Đức Giáo Hoàng tiếp: “Công việc thay thế đức tin, và rồi, con người trở nên trống rỗng ở bên trong.”

Ở đây, cần vạch rõ một số nguy cơ mà những người tham gia vào những hoạt động truyền giáo ngày nay đang đối diện: “đó là sự phá sản nội tâm, mà hậu quả không thể tránh khỏi của việc đánh mất nền tảng quan trọng nhất là đức tin.” Ngay cả trong những bối cảnh Giáo hội, như ĐGH Biển Đức XVI vẫn thường nhắc nhở chúng ta là đức tin có thể bị coi thường hay lạm dụng.³ “Do đó, tôi tin là chúng ta, trên hết mọi sự, phải hết sức cố gắng lắng nghe Chúa trong cầu nguyện, tham dự các Bí Tích từ nội tâm sâu thẳm, nhận biết tâm tình của Chúa nơi những gương mặt và những đau khổ của người khác, để mình được lây lan niềm vui của Ngài...”⁴

Khởi đi từ sự quan tâm này, Đức Thánh Cha tiếp tục nhấn mạnh đến sự cần thiết của việc tái khẳng định vị thế trung tâm của Thiên Chúa trong đời sống của các Kitô hữu. Nhấn mạnh vị thế trung tâm của Thiên Chúa trong sứ vụ truyền giáo có thể là một sự lặp lại xem ra không cần thiết, nhưng trong thực tế, nó không phải là điều chúng ta phải trân quý. Để làm rõ nét hơn quan điểm có tính huấn giáo này, chúng ta hãy đọc lại câu trả lời tự phát của ĐGH Biển Đức XVI với một phóng viên về chủ đề “tính ưu việt của Thiên Chúa” trong công việc Phúc Âm Hóa: “Có thể nói rằng, một Giáo Hội mà trên hết tạo sự hấp dẫn cho chính mình là đã đi sai đường, bởi vì Giáo Hội không làm việc cho bản thân, cũng không làm gia tăng thành viên để có thêm uy quyền”.

Giáo hội hiện hữu là để phục vụ một Đấng, không phục vụ chính mình, không tìm kiếm một cơ chế mạnh mẽ, nhưng nỗ lực làm cho Tin Mừng của Chúa Giêsu Kitô được tiếp cận. Giáo Hội cố gắng làm cho các chân lý tuyệt diệu, những năng lực vĩ đại của tình yêu và sự hoà giải được hiện rõ trong hình thái này và luôn luôn kèm theo sự hiện diện của Chúa Giêsu Kitô. Trong ý hướng đó, Giáo hội không tìm cách để trở nên hấp dẫn, mà đúng hơn là làm cho chính mình trong sáng vì Chúa Giêsu Kitô. Và ở một mức độ, Giáo Hội không hiện hữu cho mình, không là một cơ chế mạnh mẽ và đầy uy quyền trong một thế giới thèm khát quyền lực, nhưng Giáo hội chính nó đơn giản chỉ là tiếng nói của một Đấng Khác. Giáo hội trở nên rõ ràng thật sự là hình ảnh vĩ đại của Chúa Giêsu Kitô và những chân lý tuyệt vời mà chính Ngài đã mang đến cho nhân loại, mãnh lực của tình yêu; và chính vì thế mà Giáo hội được lắng nghe và đón nhận. Giáo hội không nên bận tâm về chính mình, nhưng nên hỗ trợ trong việc lưu tâm đến Đấng Khác, và chính Giáo hội nên nhìn và nói về Đấng Khác và cho Đấng Khác.⁵

Chúng ta có thể nói rằng vị thế trung tâm của Thiên Chúa trong đời sống của chúng ta là trọng tâm chính của vấn đề Tân Phúc Âm Hóa. Một câu ngạn ngữ Latinh cổ đã nói: “operari sequitur esse” và có thể được dịch là: “hành động của chúng ta thể hiện chính con người của chúng ta” như các vị đại thánh đã dạy chúng ta rằng, mối quan tâm hàng đầu đối với tất cả chúng ta là trở thành những Kitô hữu đích thực. Trên đường đến Rôma để chịu tử đạo, thánh Inhaxiô thành Antiokia đã viết cho những người ở Đô Thị Vĩnh Cửu rằng: “hãy cầu nguyện để tôi không chỉ mang danh Kitô hữu, nhưng tôi thực sự là một Kitô hữu”.⁶

---

3. CFR. ĐGH Biển Đức XVI, Bài giảng trong chuyến viếng thăm mục vụ của Ngài ở Bồ Đào Nha, 11 Tháng Năm 2010.

4. ID., Bài giảng trong Thánh Lễ với các giám mục Thụy Sĩ, ngày 07 tháng 11 2006.

5. ID., Cuộc Phóng vấn trong chuyến bay đến Vương quốc Anh, ngày 16 tháng 9 năm 2010. 3

6. Cf. Thư gửi tín hữu Rôma, III, 2.

Gốc rễ của việc Phúc Âm Hoá nằm ở chính bản thể của một ai đó, chứ không phải là cách thức công bố, không phải là những phương pháp, không phải là những phương tiện thông tin, và cũng không phải là sự chọn lựa ngôn ngữ. Chắc chắn, đây không phải là những sự việc kém quan trọng, nhưng chúng không thể tạo nên điểm khởi đầu. Chúng ta phải bắt đầu với việc chúng ta là ai: là một Kitô hữu và là Giáo hội. Trong thực tế, việc sử dụng thuật ngữ “Tân Phúc Âm Hoá” gợi lên trong chúng ta một cách thức canh tân để là một Kitô hữu: một người quan tâm với việc tìm kiếm những môi trường tốt lành mà nó nuôi dưỡng những Kitô hữu đích thực, là người sở hữu một sự nhất quán giữa đức tin và hành động của mình. Một đường lối canh tân của việc là Giáo Hội: khả năng làm chứng cho vẻ đẹp của việc là một Kitô hữu.

Vì vậy chúng ta không nên tìm kiếm một phương thức diệu kỳ nhằm thu hút những người nam nữ trong thời đại chúng ta, nhưng phải nhận thức rằng mọi sự bắt đầu bởi chính chúng ta, với đường lối riêng của việc là người môn đệ Chúa Kitô. Trong ý hướng này, Bản Đề Cương cho Thượng Hội Đồng sắp tới chứa đựng những tham chiếu rõ ràng tới nhu cầu đối với việc hoán cải cá nhân.

Những thành viên của các phong trào và các cộng đồng mới của giáo hội cũng được mời gọi xét lại ơn gọi và sứ mạng trong quan điểm này, nghĩa là suy tư nghiêm túc về chính căn tính của mình. Chắc chắn rằng, những thực tại giáo hội mới này đã biểu lộ một khả năng độc đáo lôi cuốn lòng nhiệt thành truyền giáo không hề nghi nan đối với nhiều giáo dân nam nữ, đặc biệt là đối với những người mà chính họ không biết họ có được lòng nhiệt thành truyền giáo này. Những khả năng ấy đến từ đâu? Chắc chắn chúng không đến từ một phương thức diệu kỳ hoặc từ những phương pháp học có sẵn. Mà đúng hơn từ một phương pháp giáo dục về đức tin được sinh ra bởi Đặc Sủng, và rất phù hợp cho việc kích thích sự phát triển tâm linh nơi những người đã được rửa tội, và sản sinh ra những Kitô hữu, là những người nhận ra ơn gọi riêng biệt của mình và từ đó nhận ra sứ vụ riêng của mình. Đây chính là lý do mà lời mời gọi Tân Phúc Âm Hoá là một nhắc nhở mạnh mẽ về căn tính riêng biệt của những cộng đồng mới và những phong trào Giáo Hội.

Để được là chính mình, như là một phong trào, bao hàm sự chấp nhận một tinh thần đổi mới và một nhiệt huyết mới, theo đặc sủng riêng của cộng đoàn hay phong trào mà họ thuộc về. Trong chính thời điểm cụ thể của lịch sử mà chúng ta đang trải qua, việc bạn tái khám phá Đặc Sủng này thật rất cần thiết. Như đã đề cập đến trong Đề Cương, sớm hay muộn, thì sự mệt mỏi, chán nản và ngay cả những thói xấu cố hữu sẽ len lỏi vào. Chúng ta không nên phủ nhận thực tế rằng ngay cả những gì đẹp đẽ và thánh thiêng nhất cuối cùng cũng phai nhạt và trở nên bình thường. Phần lớn các phong trào quốc tế và những cộng đồng Giáo Hội đã tồn tại qua nhiều năm: một số 30 năm, một số khác 40, ngay cả 50 năm nữa. Trong những năm tháng này, đời sống của một cộng đoàn đã trải qua những giai đoạn khác nhau: thời phôi thai, niên thiếu, và trưởng thành, vì vậy có thể nói đó cũng là sự trưởng thành của Giáo Hội, như ước mong của Đức Gioan Phaolô Đệ Nhị.⁷

Với việc trải qua từng giai đoạn như thế, nhu cầu bảo vệ tính linh hoạt đối với Đặc Sủng riêng của từng người được hình thành, lòng kinh ngạc trước món quà độc đáo mà một người đã nhận được từ Thiên Chúa. Trong mức độ mà các thành viên của mỗi phong trào và mỗi cộng đoàn được đổi mới trong việc đón nhận Đặc Sủng của họ, sẽ tiềm tàng khả năng cung cấp một đóng góp đáng kể cho việc Tân Phúc Âm Hoá và sẽ thiết lập một thực tại “mới mẻ” và đặc tính độc đáo đó tiềm tàng trong tất cả các tân đặc sủng này: đó là sự kích hoạt lại nhịp truyền giáo của Giáo hội ngày nay. Nói cách khác, đó là vấn đề thuộc về “bản thể” của các tổ chức. Chân Phước Gioan Phaolô Đệ Nhị thích dùng thuật ngữ “hãy là (Kitô hữu) hơn nữa”⁸ khi nói đến những phong trào Giáo Hội và các cộng đồng mới. “Hãy là (Kitô hữu) hơn nữa” ngụ ý

7. Cf. Bài diễn văn tới các phong trào và cộng đoàn mới, 30 tháng 5 năm 1998, n. 6. 4

8. Ví dụ, diễn văn trong Hội nghị giám mục lần thứ 3 ở Châu Mỹ Latinh, 28 tháng 1 năm 1979, III, 4.

tới việc tái khám phá thêm vẻ đẹp của từng Đặc Sủng trong khi nhắc nhở rằng không có Đặc Sủng nào được ban tặng riêng cho tổ chức của mình nhưng cho sự tốt lành của toàn thể Giáo Hội và cho sứ vụ của chính Giáo Hội.

Từ nhận thức này dẫn đến sự sáng tạo truyền giáo phi thường và là đặc điểm riêng của các đoàn thể mới của Giáo Hội, cũng như sự dũng cảm của họ trong việc công bố Tin Mừng. Đó không phải là một vấn đề để rồi đưa ra một phương thức đặc biệt tinh xảo, nhưng là việc “hồi phục” những gì nằm sẵn trong bản thể của một người.

Chấp nhận tiền đề này là điều vô cùng quan trọng khi liên hệ với chủ đề Tân Phúc Âm Hoá để tránh nguy cơ công cụ hoá những đặc sủng mà Chúa Thánh Thần đã khơi lên trong Giáo Hội hôm nay. Rất thường khi chúng ta mong đợi từ những nhóm này một công thức pha chế hấp dẫn hoặc một phương pháp cho việc Tân Phúc Âm Hoá, mà lẽ ra chúng ta nên yêu cầu họ phải là những cộng tác viên tốt hơn với Chúa Thánh Thần trong việc làm nảy sinh những Kitô hữu đích thực. Cuối cùng, lời hiệu triệu cho công cuộc tân Phúc Âm Hoá thực ra là yêu cầu một cách thức mới của việc là Kitô hữu, một cách thức mới của việc là Giáo Hội, ở đó, sự “mới mẻ” được tìm thấy trong khuôn mẫu Tin Mừng qua sách Tông Đồ Công Vụ, nơi mà sức mạnh của Thánh Thần đổi mới toàn bộ cộng đồng Kitô hữu.